

คุณภาพชีวิตและการพัฒนามนุษย์

คณะทำงานสุขภาพคนไทย

**“เยาวชนไทยอายุ 18-21 ปี เพียง 1 ใน 4 คนเท่านั้น
เข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา”**

ระดับ “คุณภาพชีวิต” เป็นสิ่งที่วัดและเปรียบเทียบได้ยาก ปัจจุบัน มีแนวคิดที่เกี่ยวข้องซึ่งตีความไว้ในหลายแนวทาง ไม่ว่าจะเป็นในด้านสวัสดิภาพหรือสวัสดิภาพ ด้านการพัฒนา มนุษย์ หรือด้านความมั่นคงของมนุษย์ภายใต้กรอบแนวคิด การพัฒนาที่ยั่งยืน

ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยมี “ดัชนีคุณภาพชีวิต” หรือ “Quality of Life Index” ดีเป็นอันดับที่ 86 จากทั้งสิ้น 192 ประเทศ โดยมีจุดแข็งที่สำคัญเมื่อเทียบกับประเทศอื่นในด้านค่าครองชีพและด้านสุขภาพ ในขณะที่จุดอ่อนได้แก่ด้าน ภูมิอากาศ สภาพเศรษฐกิจและ เสรีภาพ แม้เมื่อเทียบกับประเทศอื่น “ค่าครองชีพ” ของคนไทยจะถือว่าต่ำ แต่จากการสำรวจในคนไทย 1 แสนคนทั่วประเทศ กลับพบผู้ที่ประสบปัญหา ค่าครองชีพและค่าสินค้าปรับตัวสูงขึ้นสูงถึงร้อยละ 77 ในสัดส่วนที่รองลงมา ประสบปัญหา รายได้ไม่เพียงพอ กับค่าใช้จ่ายและปัญหาเรื่องเครียด ตามลำดับ

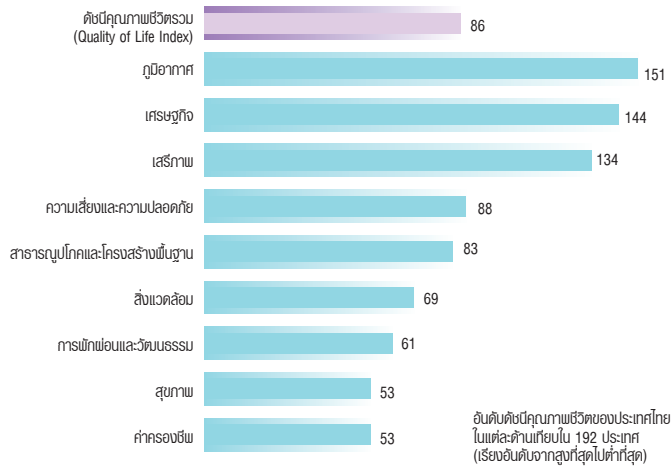
“การศึกษา” ถือเป็นเงื่อนไขหนึ่งที่สำคัญต่อการ พัฒนามนุษย์และคุณภาพชีวิตของคนในสังคม ในปี 2554 ประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 103 จากทั้งหมด 187 ประเทศ ตามระดับ “ดัชนีการพัฒนามนุษย์” แม้จำนวนปีการศึกษา

เฉลี่ยของคนไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป จะมีทิศทางปรับ เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยปัจจุบันอยู่ที่ประมาณ 8.2 ปี อย่างไรก็ตาม ปัญหา “ความเหลื่อมล้ำ” ในการเข้าถึง การศึกษาก็ยังคงมีสูง โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษา ตอนปลายและระดับอุดมศึกษา ใน 100 คน ของเด็ก และเยาวชนในครัวเรือนที่มีฐานะยากจนที่สุด พบว่า เพียง 57 คน และ 2 คน ตามลำดับเท่านั้นที่ได้เข้าศึกษา ในขณะที่กลุ่มซึ่งอยู่ในครัวเรือนที่มีฐานะร่ำรวยที่สุด ได้เข้าศึกษาสูงถึง 100 คน และ 71 คน ตามลำดับ

ภายใต้กรอบแนวคิด “การพัฒนาที่ยั่งยืน” ความพยายามในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนรุ่นปัจจุบัน ไม่ควรบั่นทอนหรือลดโอกาสในการพัฒนาและรักษา ระดับคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในรุ่นถัดไป ตัวชี้วัดคุณภาพ ชีวิตใหม่ๆ ในปัจจุบัน เช่น ดัชนีโลกมีสุข และ ดัชนีสังคม ที่ยั่งยืน จึงให้ความสำคัญต่อประเด็นหรือองค์ประกอบ พิจารณาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและ ระบบนิเวศอย่างเห็นได้ชัด

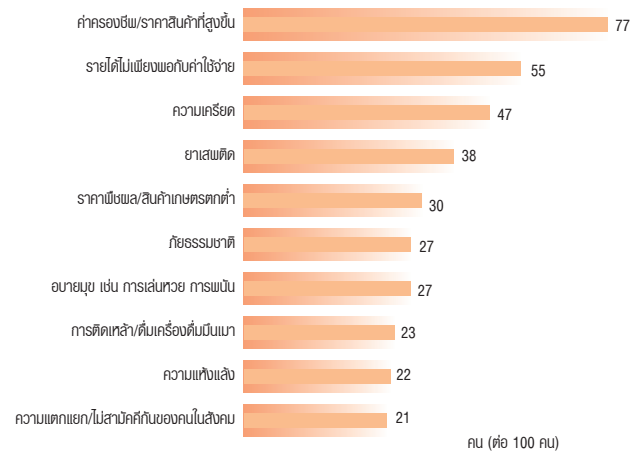

อันดับดัชนีคุณภาพชีวิตของประเทศไทยในแต่ละด้านเทียบกับ 192 ประเทศ พ.ศ. 2554

ที่มา: Quality of Life Index, 2011 by International Living;
http://www1.internationalliving.com/qofl2011/show_country.php?country=Thailand

10 ปัญหาที่คนไทยประสบอยู่ในปัจจุบันมากที่สุด

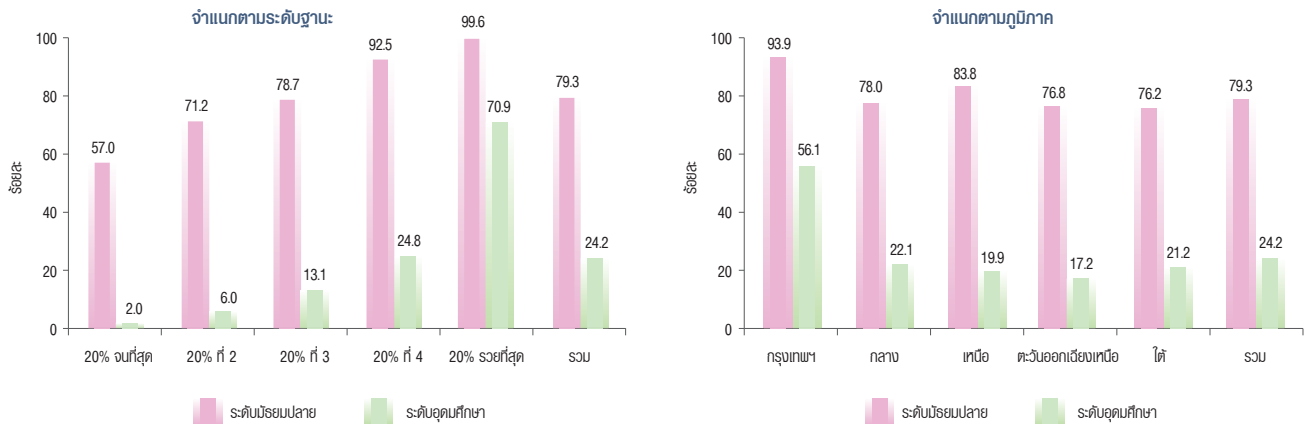

ที่มา: 10 เสี่ยงสะท้อนของ "คนไทย" (29 สิงหาคม พ.ศ. 2554)

http://www.khonhainai.org

หมายเหตุ: จากการสำรวจประชากรไทย 100,000 คนทั่วประเทศ 77 จังหวัด ภายใต้โครงการ "คนไทยออนไลน์" เสี่ยงนี้มีพลัง

อัตราการศึกษาอย่างยากลำบาก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2553

ที่มา: สำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สศช.

หมายเหตุ: 1) ระดับพื้นฐาน วัดจากระดับรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค; 2) อัตราเข้าเรียนอย่างยากลำบากระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย = จำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งหมด คูณ 100หาร จำนวนประชากรอายุ 15-17 ปี; 3) อัตราเข้าเรียนอย่างยากลำบากระดับอุดมศึกษา = จำนวนนักเรียนระดับอุดมศึกษาทั้งหมด คูณ 100หาร จำนวนประชากรอายุ 18-21 ปี

ตัวชี้วัดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตและการพัฒนามนุษย์ ซึ่งใช้เปรียบเทียบในระดับนานาชาติ

	ดัชนีคุณภาพชีวิต (Quality of Life Index)	ดัชนีการพัฒนามนุษย์ (Human Development Index)	ดัชนีโลกมีสุข (Happy Planet Index)	ดัชนีสังคมที่ยั่งยืน (Sustainable Society Index)
พื้นฐานแนวคิด	ชีวิตระดับคุณภาพชีวิตใน 9 มิติ	ชีวิตระดับการพัฒนามนุษย์ของประเทศ โดยคำนึงถึงการมีชีวิต ยืนยาวและสุขภาพดี ความรู้ และมาตรฐานคุณภาพชีวิต	ชีวิตคุณภาพชีวิตของคนในสังคม ด้วยความยืนยาวของชีวิตและความพึงพอใจในการใช้ชีวิต เปรียบเทียบกับทรัพยากรของโลกที่สูงที่สุด	ชีวิตระดับความยั่งยืนของสังคมบนพื้นฐาน การมีสุขภาวะของมนุษย์ สุขภาวะทางสิ่งแวดล้อมและสุขภาวะทางเศรษฐกิจ
องค์ประกอบ	ค่าครองชีพ, เวลาว่างและวัฒนธรรม, เศรษฐกิจ, สิ่งแวดล้อม, เสรีภาพ, สุขภาพ, โครงสร้างพื้นฐาน, ความเสี่ยงและความปลอดภัย, สภาพภูมิอากาศ	อายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด, จำนวนปีเฉลี่ยและจำนวนปีคาดการณของการได้เรียนหนังสือ และ ระดับรายได้ ประชาชาติต่อหัว	ผลคูณระหว่างอายุคาดเฉลี่ยกับคะแนนความพึงพอใจในชีวิตหารด้วย ระดับของรอยเท้าต่อระบบนิเวศ	ตัวชี้วัดย่อยสุขภาพของมนุษย์ สุขภาวะทางสิ่งแวดล้อมและสุขภาวะทางเศรษฐกิจทั้งสิ้น 24 ตัวชี้วัด
ปีล่าสุดที่มีการจัดอันดับ	พ.ศ. 2554	พ.ศ. 2554	พ.ศ. 2552 (HPI 2.0)	พ.ศ. 2553
อันดับที่ของประเทศไทย/จำนวนประเทศที่มีการจัดอันดับ	อันดับที่ 86 จาก 192 ประเทศ	อันดับที่ 103 จาก 187 ประเทศ	อันดับที่ 41 จาก 143 ประเทศ	อันดับที่ 38 จาก 151 ประเทศ
หน่วยงานที่จัดอันดับ	International Living	UNDP	New Economics Foundation	Sustainable Society Foundation